

Emlékszálak Bónis Ferenchez

Első személyes találkozásom váratlan és érdekes körülmények között történt 1982-ben. Mint a Magyar Kodály Társaság egyszerű tagja 1979 óta tudtam, hogy ő az elnökség tagja, de közelebbi ismeretségünk nem volt. Az év nyarán a csodálatos umbriai városba Assisibe vitt az utam hivatalosan, ahol hosszú időn át nyári kamara zenei fesztivált szervezett G. Juhar Festa Musica Pro címmel. Ennek a közel három hétig tartó események keretében nemcsak fiatal hangszeres zenészeknek nyílt lehetősége híres muzsikusok mesterkurzusait látogatni a világ minden tájáról, hanem Kodály módszertani tanfolyamot is hirdettek zenetanároknak és érdeklődőknek. Ez már a sokadik ilyen alkalom volt és ennek fontosságát aláhúzó egy Nemzetközi Kodály Konferencia is szerveződött. A konferencián három magyar zenetudós adott elő – *Króó György, Kovács János és dr. Bónis Ferenc* aki előző évben is meghívott vendégként akkor Brahms magyar vonatkozásáról értekezett. Tanár úr témája a magyar zenetörténet historikus vonalának párhuzamba állítása Kodály művészetével volt, ezen belül is kiemelten a *Psalmus Hungaricus*. Előadásának címe „Kodály del maestro neoclassicismo ungherese” az az „A neoklasszikus Kodály.” Ezen a ponton kaptam szerepet a tanfolyamom hallgatóival, ugyanis mi voltunk az élő zenei bemutatás egyetlen lehetősége, mert abban az évben csak olasz nyelvű csoport indult.

CORSI DI INTERPRETAZIONE • MASTER CLASSES • COURSE DE PERFECTIONNEMENT • MEISTERKURSE (2/28 Luglio)

Docenti Sándor Végh (Zürich) violino • Dino Asciolla (Roma) viola, trio e quartetto d'archi • Miklós Perényi (Budapest) violoncello • Antonio Jasnigro (Milano) violoncello, musica da camera • György Sándor (New York) pianoforte • Alexander Longuich (Köln) pianoforte (Schubert) • Kurt Redel (München) flauto • Lothar Koch (Berlín) oboe • Karl Leister (Berlín) clarinetto • János Mezzaros (Wintthurn) fagotto • Markus Stockhausen (Köln) tromba • Giorgio Questa (Genova) organo (Frescobaldi e letteratura organistica italiana del Cinque e Seicento) • Endre Virágh (Budapest) organo (Bach, Franck, Liszt) • Giuseppe Aneddó (Roma) mandolino • Marc Belfort (Zürich) liutaio tedesco • Teresa Proccaccioli (Roma) composizione.

Inscrizione presso la Segreteria Promozionale, Roma

SEMINARI • SEMINARS • SEMINARE (5/28 Luglio)

Docenti Alberto Tureco (Verona) canto greghiano (introduzione) e Aurelio Millosa (Roma) introduzione nella composizione della contrafalsetta • Giuliana Paszi (Roma) balletto • Walter Kolndner (Karlsruhe) realizzazione del basso continuo • Andras Horvath (Budapest) Jidő Rakasanyi (Düsseldorf), seminario europeo Kodály (introduzione nel sistema di educazione Kodály per insegnanti, operatori musicali e musicisti) • Vincent Moleta San Francisco nella pittura del Trecento.

Inscrizione presso la Segreteria Promozionale, Roma

MEETING DEGLI AMATORI DI MUSICA • MEETING OF AMATEUR MUSICIANS • RENCONTRE DES AMATEURS DE MUSIQUE • AMATEURMUSIKERTREFFEN (5/28 Luglio)

Assistenti Mario Ancillotti (Roma) flauto • Domenico Losavio (Foggia) fagotto • Franca Shelton (Londra) violoncello/musica • Cristina • Detmar Tetzlaff (Karlsruhe) violoncello.

Inscrizione presso la Segreteria Promozionale, Roma

SYMPOSIUM INTERNAZ. Z. KODALY (19/21 Luglio)

Relatori Ferenc Bónis (Budapest) • János Kovács (Budapest) • György Króó (Budapest) •

ACCADEMIA MUSICALE OTTORINO RESPIGHI

presidente onorario antal dorati
presidente monika ryba
segretario generale elio mancini
direttore artistico giuseppe juhar
ufficio stampa piero acquafredda

Sede e Segreteria promozionale Via Villa Maggiorani 20
tel. (06) 538.261 - 00168 ROMA
Segreteria operativa - Piazza Comunale
tel. (076) 816.957 - 06061 ASSISI

Rappresentanze

Germania • DEUTSCHER FÖRDERKREIS DER AMOR • V. o/c/o Egon Wallberg - Hochstr. 12 Tel. (02268) 38.198-4.932 HERTERWEG

Svizzera • STIFTUNG "PRO HARMONIA MUNDI" o/c/o Bruno Zuber - Tel. (062) 351.555 CH-8486 RIKOM IM TOSSTAL

USA • OTTORINO RESPIGHI FOUNDATION OF AMERICA INC. Adriana Questa - 37 West 12 Street - Tel. (212) 580.9397 NEW YORK N.Y. 10011

Biglietti, abbonamenti

prenotazione e vendita presso
AGENZIA MAJUTTUR, Via Fiesse Elisa, 1 - Tel. (075) 813.083
TOURIST OFFICE STOPPANI, Piazza S. Chiara, 4 - Tel. (075) 812.597
SECRETARIA OPERATIVA DELL'AMOR - Tel. (076) 816.357

VIII centenario della nascita di san francesco

Festa Musica Pro

2 - 28 LUGLIO 1982

concerti • corsi di interpretazione • seminari • master • simposium internazionale codály kodály

ACCADEMIA MUSICALE OTTORINO RESPIGHI

BÓNIS FERENC NAGYKISÉLYKUS KODÁLY

TS
SUVONJÁT I- ROM EGORVÁRÁNAK, MEGSÁLLA-SÁ-NAK, VI-A-DOL-JA-NAK,
KZ
MI-KÖRÉN DÁVID NAGYBÉLTÁ-BAN, BARÁTI MINIT YOL NA BÉ-NAT-BAN,

T
SZÉ-GYVÁR-LÁ-SÁT CSÉ-GEK NA-DÉ-NAK, NAGYVÁR-SÁGÁT FERDINÁND KIRÁLY-NAK.
K
PÁRHOZ KIDUÁN NAGYIMÁRC-JÁ-BAN, ILYEN KÖVÉRGÉSI KEZDE Ó MAGA-BAN.

Két dallamot kellett megtanítani nekik, akik elég vegyes zenei képzettséggel érkeztek és kb. a 2. hét végére kezdték érteni a kodályi zenei nevelési elveket, a relatív szolmizáció csodáját, az egyenletes lüktetés érzetének fontosságát és a ritmus névvel való éneklés segítő eszközének értelmét. Az előadás egyik érdekessége a Summáját írom kezdetű historikus ének Tinódi L. Sebestyén dallama és a Mikoron Dávid dallam megdöbbentő hasonlósága, azonossága. Végül hallgatóim jól vették az akadályt és megtanultuk magyarul a zenei anyagot, a Tanár úr instrukciói szerint elénekeltük nagy sikerrel két szólamban is. A jól sikerült illusztrálás után megköszönte a spontán beugrást, de nem maradt velünk hanem feleségével visszahúzódtak a tikkasztó nyári meleg elől. Utána akárhányszor tanítottam ezt a két anyagot, mindig én is párhuzamba állítottam – így hatott rám a zenetudós példája.

A következő szál egy kórustagunk révén került a szöttesbe. *Kopócsy Judit* festőművészről van szó, a Kodály Kórus alt II. szólomának mai napig is aktív oszlopos tagjáról, aki annak idején már Andor Ilona figyelmét is élvezte. Egyéni élményekből, emlékekből táplálkozó, saját mitológiát teremtő, rendkívül személyes művészete nagyon jól kifejezi a mai ember életének gondolatvilágát. Szívesen alkalmazza a kollázs, ill. a különféle vegyes grafikai technikákat. Visszafogott, érzékeny színharmóniái mellett műveinek jellemző eleme a Klee által meghatározott „sétáló” vonal. Képeinek különböző rétegei alól a régmúlt egyéni és kollektív történelmének töredékei sejlenek elő. Az akkori Vigadó Galériában rendezett kiállításán 1998-ban Bónis Ferenc mondta a megnyitó beszédet, az Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Kórusa pedig énekszóval emelte az ünnepi hangulatot Palestrina, Bartók és Kodály kórus műveit megszólaltatva.

Ennek az évnek októberében az időközben lemondott *Szokolay Sándor* helyett őt választottuk meg elnökünknek. Még ugyanebben az évben igen megtisztelő felkérést kaptunk tőle, mert a szokásos december 16.-i Kodály születésnapra koszorúzás után a Köröndön, mi adhattunk egy kis hangversenyt a résztvevőknek. Akkor már volt egy kötete az Így láttuk

Kodály gyűjteménynek és a megemlékezés utáni kötetlen beszélgetés alkalmával megkérdeztem, van-e Andor Ilonának is ebben a témában nála ki nem adott írása. Elmesélte, hogy tárgyalt vele de a váratlan halál a megvalósításban megakadályozta, ő maga is sajnálja ezt az elképesztést. Precízségére jellemző, hogy az utolsó bővített kiadásban meg is említi ezt a tényét. Némiképp ezt pótol-

Kopócsy Judit Bónis Ferencsel

tam később 2015-ben amikor összeállítottam az Andor Ilonáról szóló dokumentumkönyvet 111 – képek, emlékek, gondolatok címmel. Levélben kértem tőle engedélyt, hogy a bevezetőmben idézhessek az Élet-pálya Kodály Zoltán című nagyszabású munkájából. Kérő levelem hamarosan gyöngybetűivel meg is érkezett a válasz – természetesen igen volt. Az ő generációja még levelezett, a kodályi életműben is jól nyomon követhető ez a mentalitás és az őt követő elnökünk Szőnyi Erzsébet sem hagyta szó nélkül a neki küldött leveleket – sőt ő mindig ügyelt arra hogy egy kis „dísz” is legyen rajta – egy ragasztott virág, kedves képecske. Ettől egyedivé vált a figyelem a két fél között.

Utolsó személyes találkozásom vele, mely egyben utolsó megjelenése is volt a Társaságban a harmas könyvbemutató okán történt, a dátumára is jól emlékezem 2018 november 7., Körönd. Más alkalommal is hívtuk, de nem volt már olyan fitt fizikailag, inkább munkájának tartogatta erejét így az új elnökség meghívásának sem tett eleget nyár elején amikor átadásra kerültek a *Szemkeő Zsuzsa* által készített emléklapok a 40. évfordulónk alkalmából. Azt a megoldást választottuk, hogy egy órával korábban találkozzunk az Archivum új részében, melyet már most is nagypolgári milió jellemez – méltóságteljes zongora, csodálatos falikárpit, kényelmes beszélgetős sarok. Ide telepedtünk le és beszélgettünk *Soóky Andreával, Tanár úrral, Sárrikával* aki mint mindig csodás háziasszony-

ként látott vendégül bennünket egy kis uzsonnára. Később csatlakozott hozzánk a délután egyik ifjú közreműködője Ránki Fülöp szülei társaságában. Ebben a baráti és kellemes közegben köszönhettem meg Tanár úr áldásos

munkáját, mint társaságunk alapítója, később elnöke, rendszeres előadója, néha a meghívott vendégek beszélgető társa-átadva a neki járó asztali dísz és könyveinkből néhányat. Meg is lepődött, mert erre nem számított. A délután későbbi eseményeiről a Hírekben lehetett olvasni.

Visszaemlékezésem végén álljon itt a már fentebb emlegetett idézet: „E munka útra bocsájtásakor sokszor gondoltam Noé felelősségére. Kodály és Bartók messze tűnt aranykora után úgy érzem: hulladékön hull a kultúra mezejére. Bárkába tehát mindent, amire valamikor szükség lehet az új élet újrakezdéséhez, egy új reneszánszhoz! E sötét vízióban azonban benne rejlik a bizakodás is: hogy eljön a kor, melyben az itt megmutatott életmű új építéséhez ad erőt.”

B. Horváth Andrea

Veszteségeink nem értek véget második elnökünk váratlan december eleji halálával, mert a hónap vége még tartogatott egy súlyos fájdalmat, **Szónyi Erzsébet** távozását e földi létről.

Hamburger Klára így emlékezett január eleji levelében:

Tisztelt Kodály Társaság, köszönöm az értesítést.

Azok közé tartozom, akik régóta szerették és tisztelték a Tanárnőt, és sok mindent köszönhetnek neki. Azt hogy, vendéghallgatóként – szolfézs óráit látogatva – másodjára felvettek a Zenetudományi Tanszakra, amelynek 1954–59 hallgatója lehettem. És nem utolsó sorban azt, hogy az Ő óráin ismerhettem meg férjemet, Kertész Iván zenei szerkesztőt és zenekritikust, (1930–2014) akihez 60 éves kapcsolat fűzött. Ő tudta ezt és mindig mosolygott rajta. Örülök, hogy szerkesztője lehettem a Gondolat Kiadónál 1979-ben megjelent, fia Gémes Péter illusztrálta az „Öt kontinensen a zene szolgálatában” című önéletrajzának, amit ő még nemrég Jerry L. Jaccard magyarul „A zene nagykövete Szónyi Erzsébet” címen megjelent könyve nekem dedikált példányával küldetett át a szomszéd utcából.

Sikerekben és gyászokban kivételesen gazdag életet élt. Nyugodjék békében.

Én – arra a rövid időre, ami még hátra van – hálával és szeretettel gondolok rá.